

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОЛЕКТИВНОГО СПОСОБУ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕМИ «ХІМІЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК» У ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ХІМІЇ

Кусайло А. О. (м. Полтава, Україна)

Тема „Хімічний зв'язок“ вивчається в шкільному курсі хімії у 8-му класі. Вивчення цієї теми розпочинається після засвоєння матеріалів тем „Періодичний закон“ та „Будови атома“. Тому для розуміння нового матеріалу учням необхідно засвоїти основні поняття та положення попередніх відомостей про будову атома, закономірності зміни будови атома по періодичній системі Д.І. Менделєєва. Вивчення основних закономірностей утворення хімічного зв'язку між атомами та особливості кожного типу зв'язку є надзвичайно важливим для розуміння учнями природи речовини, її фізичних та хімічних властивостей, і, як наслідок, взаємозв'язок речовин в природі та їх перетворення.

Колективний спосіб навчання (КСО). Це навчання, при якому провідною організаційною формою є робота в парах учнів постійного або змінного складу. Основу роботи складає природне спілкування кожного учня по черзі з усіма, відповідно усі учні класу працюють послідовно з кожним учнем. Творцем КСО вважають А. Г. Рівіна, а продовжувачем його справи є В. К. Дяченко.

Розроблені різні технології колективного способу навчання. Наприклад, для опрацювання основних понять курсу розроблена так звана Мурманська методика (ММ); для опрацювання умінь і навичок учнів або контролю над рішенням розрахункових і експериментальних завдань, виконанням вправ застосовується методика Рівіна-Баженова (МРБ). Для узагальнення, систематизації, а також поглиблення знань використовується технологія взаємнопередачі тем (ВТ). У старших класах застосовується так звана зворотна методика Рівіна (ОМР).

Перш ніж організувати навчання по КСО, учитель повинен вирішити такі організаційні питання: 1) визначити склад груп, оскільки важливо, що при парній роботі учні спілкуються один з одним і це спілкування має бути для них комфортно. Пари можуть бути як постійними, так і змінними, причому в цьому випадку кожен учень обирає партнера самостійно; 2) забезпечити кожну групу конкретними завданнями, які є спеціально підготовленим дидактичним матеріалом; у завданні продумується характер діяльності кожного партнера в групі; 3) спланувати час групової роботи і продумати запасні варіанти методичних рішень на випадок відхилення від запланованого часу; зазвичай по цих технологіях на навчання відводиться від 90 до 360 хв; 4) розробити порядок роботи. Звичайно учням видається алгоритм дій, відповідно до якого вони можуть переміщатися по класу, наприклад, коли відшукують собі партнера або переходять до виконання намічених практичних завдань; 5) спеціально підготувати кабінет і вونه необхідне устаткування; 6) розробити систему обліку і контролю.

Як правило, складається так званий "Листок обліку", де фіксуються необхідні поняття і розробляються завдання і вправи, призначені для їх засвоєння. Зміст "Листка учителя" зазвичай пов'язаний з конкретним підручником, яким користуються учні.

Картка із завданнями, яка видається учням, складається з двох частин — верхньої і нижньої. У верхній частині картки наводиться завдання, а в нижній записуються вправи. На картці є колірний сигнал. Головна ідея в тому, щоб учні виконали завдання по усіх варіантах карток. Тому спочатку кожен учень виконує завдання " своєї" картки, а потім розповідає його сусідові по столу. Після цього вони міняються картками і виконують завдання вже за новими для них картками. Коли і ці завдання виконані, учні піднімають колірні сигнали і шукають в класі учнів, у яких сигнали іншого кольору, і переходять до нових партнерів. З ними процес повторюється, а вчитель стежить за переміщеннями учнів по класу, надає їм необхідну допомогу.

Заслугує на увагу процедура обліку роботи кожного учня. Для цього

ведеться екран обліку. Це великого розміру таблиця, в яку вносяться прізвища учнів і оцінки за виконання кожного завдання (самооцінка, оцінка партнера і учителя).

Отже, колективний спосіб навчання якнайкраще реалізує принцип діяльнісного підходу і є дуже ефективним при вивченні учнями такої важливої теми як хімічний зв'язок.

Література

1. Бабанський Ю. К. Оптимізація процесу навчання / Ю. К. Бабанський – М.: Педагогіка, 1977 – 232 с.
2. Заблоцька О. Використання міжпредметних зв'язків з метою формування системи понять // Біологія і хімія в школі – 2003 – №1 – 33-38 с.
3. Качалова, Г. С. Методика изучения основных вопросов курса химии 8 класса: учебное пособие по методике обучения химии для студентов педвузов, обучающихся по специальности «химия» / Г. С. Качалова. – Новосибирск: Изд. НГПУ, 2008. – 305 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Логвіна-Бик Т.А. (м. Мелітополь, Україна)

Відомо, що загальна середня освіта – провідна складова системи освіти, що забезпечує освіту та виховання дітей 6-18 років, підготовку їх до отримання професійної освіти та трудової діяльності [2; с. 411].

В Україні гостро стоїть проблема навчання школярів, враховуючи індивідуальні та особистісні властивості організму дитини, використання новітніх освітніх технологій, інноваційних підходів до навчально-виховного процесу. Небажання дітей навчатися, або їх пасивне ставлення до низки предметів, особливо природничого циклу, низький рівень знань, – все це поставило перед вчителем біології питання, як саме привернути увагу школярів у навчальному процесі, розвивати їхні пізнавальні інтереси і пізнавальну активність до предметів.

Сучасні уроки окремого предмету – це сукупність методів і засобів для реалізації змісту навчання в межах окремої дисципліни. Іншими словами, – це методика викладання предмету, або технології навчання. На сьогодні освітня технологія функціонує і як наука, що досліджує найраціональніші способи навчання, і як система принципів та способів навчання, і як реальний процес навчання.

Реформування шкільної біологічної освіти має на меті зробити її більш якісною шляхом забезпечення широких можливостей для розвитку, навчання та виховання творчої особистості, в результаті яких вона буде підготовлена до активного, самостійного життя в суспільстві. Таке складне завдання можна вирішити шляхом використання інноваційних технологій навчання, серед яких чільне місце займають мультимедійні технології. Вони відкривають нові, ще недостатньо досліджені можливості вдосконалення навчальної діяльності.

За визначенням А.І.Кузьмінського та В.Л.Омельяненко, педагогічна майстерність – це досконале творче виконання вчителем-вихователем професійних функцій на рівні мистецтва, результатом чого є створення оптимальних соціально-психологічних умов для становлення особистості вихованця, забезпечення високого рівня інтелектуального і морально-духовного розвитку [2; с. 405].

Якщо в процесі навчання біології учень – це суб'єкт навчання, який оволодає системою загально-біологічних та спеціальних понять (знання), набуває життєвих ключових компетенцій, то він також готовий до адаптації, до